

Kimlik

Hidayet Oktay*

Devletin asli görevi yurttaşlarına kolaylık sağlamak olsa gerek. Hiçbir kurum ya da kuruluş halka rağmen ayakta kalamaz. Eğer halk istemiyorsa birtakım zorlamalarla kurumları ayakta tutmanın mantığı da olmasa gerekir. Hele bu kurumların başında “Halk” sözcüğü varsa daha dikkatli olmalıyız Halkın kurumları, halka hizmet için kurulduklarını unutmamalıdır. Halka hizmeti kendilerine rehber edinmelidirler. Bu kurumlarda çalışanlar da görevlerinin halka destek vermek olduğunun bilincinde olmalıdırlar.

Ne yazık ki bizim halk kütüphanelerinde durum biraz karışık. Bir yurttaşımız günün birinde kütüphaneye gitmeye karar verse , kütüphanenin kapısında bir görevli dur diye önünü kesiyor:

“Kimliğini ver”

“Kimliğim yok”

“Giremezsın o zaman”

“Niye”

Varsayalım kimliği var. O zaman yurttaşımız kütüphaneye girebilmektedir. Yoksa kapı dışarı edilmektedir (Gerekçe de koruyucu güvenlik tedbirleri). Bu masum yurttaşımız düşünmez mi burası nasıl halkın kütüphanesi... Oysa halk kütüphaneleri halkın ikinci adresleri olmalıdır. Kim evine girerken kimlik kontrolünden geçer? Kışın yağmurlu bir günde zaman geçirmek isteyen yurttaşımız “kahvehaneye”, “pastaneye”, “meyhaneye”... giderken kimse kendisine kimlik sormuyor da “kütüphaneye” girerken niçin kimlik soruyoruz? Kimliği yoksa bu masum yurttaş diğer “hanelere” girebilirken niçin “kütüphaneye” giremiyor? Oysa yağmurda, karda, soğukta, sıcakta... kütüphaneler yurttaşlarına kapılarını açacak ki yurttaş devletin ağırlığını, varlığını hissetsin. Yazın sıcaklığında şortla dolaşmaya çıkan bir yurttaşımızın yolu kütüphaneye düşsün. Kapıda kimlik kontrolünden geçen şanslı yurttaş kütüphane binasına girince bir başka görevli sesleniyor:

“Adını şuraya yaz”

“Niçin”

“İstatistik için”

* Hidayet Oktay, Serik İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü'nde Kütüphanecidir.

Şanslı yurttaşımız bütün iyi niyetiyle adını soyadını yazıyor... Aynı zamanda da düşünmektedir, böyle istatistik olur mu diye. Ben bir yerine beş isim yazsaydım beş kişimi olacaktım? Ya da hiç yazmasaydım yok mu olacaktım. İstatistik ki, gerçek verilere dayanması gerekir. Bu şanslı yurttaşımız diğer “hanelerle” “kütüphaneyi” karşılaştırıyor, diğer haneler daha ağır basıyor. Bireye diğer “hanelerde” kimse bir yaptırımında bulunmuyor (adını yazdırmıyor vb.). Şanslı yurttaşımız kendisini kurtardığını düşünürken girdiği her salonda ya da odada buna benzer istatistik işlemleriyle karşılaşır. Gene düşünür “Bu Müslümana gavur eziyetidir” diye. Oysa bu şanslı vatandaşımızın düşündüğü kütüphane bambaşkadır.

“Kapısında bakımlı , temiz giyimli , güler yüzlü insanların bulunduğu, salonları temiz, sessiz, uyarıcı yazılarla nereye gideceğini öğrenen cıvılcıvı insanlarla dolu bir kurum bekliyordur. Bütün çalışanlar güler yüzlü aydınlık bakışlı... Sorduğu sorulara sevecenlikle karşılık aldığı bir kültür yuvası beklemektedir. Anlar ki şanslı yurttaşımız, bir daha kütüphaneye gitmeyecektir. Sanki gidişi kütüphane çalışanlarına yük, külfet vermektedir. Büyük çoğunluğun gittiği diğer “hanelere” gidecektir. Bu durum ise bir avuç kütüphane idealistini olumsuz etkileyecektir.

Oysa kütüphanelerimize her yurttaşımız sorgusuz sualsiz (istediği kıyafetle, evindeymiş gibi) girebilmelidir. Kütüphaneyi kullanmak yalnız kitap almak olmasa gerek. Kitap alan yurttaşımızdan kimlik alınmalı. Yalnız gazete okuyacak ya da dinlenecek bir yurttaş niçin kimliğini versin ki? Yazın sıcaktan, kışın soğuktan korunmak için rahatlıkla kütüphaneler kullanılmalı. Kütüphane kurumunu kullanan insan zamanla bir kültürlenme sürecinden geçecektir. Böylelikle kütüphaneye gelen insanımız ne kadar çok olursa, bilinçli kütüphane kullanıcısı da zamanla çoğalacaktır. Bu insanlar da kimlik taşımanın gereğini, istatistiğin anlamını, önemini bildiği için kendiliğinden bizim dayatmalarımızı yapacaktır.

Böyle bir toplumda da “KÜTÜPHANELER” dolu olurken diğer “ HANELER” kısmen boşalacaktır. Bu durum da, yurttaşlarımıza hem kültürel hem de ekonomik varsıllık sağlayacaktır. Unutmayalım ki dayatma yoluyla yapılan hiçbir hizmetin sağlıklı olması beklenemez. Saygılarımla.